

בס"ד. שיחת ש"פ בחוקותי, מבה"ח סיון, ה'תשכ"ה.

בלתי מוגה

א. הביאור בפירוש רש"י ריש פרשתנו, "אם בחוקותי תלכו", יכול זה קיום המצות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצות אמור, הא מה אני מקיים אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה, "ואת מצותי תשמרו, הו עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים, כמו שנאמר ו'למדתם אותם ושמרתם לעשותם" — שכיון שתלמוד תורה היא בכלל המצוות, עכצ"ל, ש"בחוקותי תלכו" קאי על פרט נוסף בלימוד התורה שגם בלעדו מקיימים מצות תלמוד תורה — "שתהיו עמלים בתורה"². וכיון שהכתוב מקדים "בחוקותי תלכו" ל"מצוותי תשמרו", עכצ"ל, שגם העמל בתורה צ"ל על מנת לשמור ולקיים³.

בנגלה דתורה (ראה גם לעיל ע' 255. וש"נ), ובנדוד"ד גם בחלק הפשט שבתורה (ענינו של פרש"י) — ככפנים, שגם ה"עמל" שבתורה, שאינו קשור לידיעת המעשה אשר יעשון, צ"ל על מנת לשמור ולקיים. וגם ענין זה הוא בכלל "כל האומר (בשעת הלימוד) אין לי אלא תורה כו' אפילו תורה אין לו" (יבמות קט, ב), אלא גם בשעת הלימוד צריך להיות תורה וגמ"ח (ראה לקו"ת ויקרא ה, רע"א. ובכ"מ) — ללמוד על מנת לשמור ולקיים. זאת ועוד:

כשם ש"בחוקותי תלכו" קשור עם "מצוותי תשמרו", שהלימוד והעמל בתורה צריך להיות על מנת לשמור ולקיים, כך גם "מצוותי תשמרו" קשור עם "בחוקותי תלכו" (לימוד ועמל בתורה), כי, אף שהענין דצוותא וחיבור נעשה ע"י מצוות, מ"מ, לא מספיק קיום המצוות מצד קב"ע ומס"נ, אלא יש צורך גם בענין ההשגה, כמודגש בכך שהכתוב מקדים "בחוקותי תלכו" ("שתהיו עמלים בתורה") לפני "מצוותי תשמרו", היינו, שיש צורך גם בלימוד התורה (לא רק כדי לדעת את המעשה אשר יעשון, אלא גם השגת התורה מצד עצמה) שבביל הצוותא וחיבור שע"י המצוות.

(1) ואתחנן ה, א. וגם ענין זה צריך להיות אצל כל אחד מישראל. — החילוקים הם רק בנוגע לכמות הלימוד, שיש מי שיוצא ידי חובתו בפרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית, ויש מי שתורתו אומנתו שלימודו צ"ל באופן שלא פסיק פומי מגירסא. אבל הצד השווה שבהם — שאצל כל אחד בחלקו בתורה צריך להיות גם העמל בתורה. (3) ולהעיר גם מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחותיו (לקו"ד ח"א קפב, ב), שבכל "השכלה" צ"ל "בכך", וללא ה"בכך" — אין זו "השכלה", וכמאמר (נסמן בתו"מ ח"מ ריש ע' 101) "אין חכם כבעל הנסיון", והיינו, שדוקא כאשר ההשכלה מביאה לידי פועל ממש, הרי זה "נסיון" שמאמת את ההשכלה. ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר (שם קצח, א), שענין זה הוא לא רק בנוגע להשכלה הקשורה עם עבודה בפועל, אלא גם השכלה שלכאורה אין לה קשר עם עבודה בפועל, בהכרח שיהי' ממנה "בכך". וגם כאן רואים, שדברי רבותינו נשיאינו אינם רק "פתגמים טובים", שלכן צריך לשמעם ולקבלם, גם אם אין להם מקור, אלא הם ככל הענינים שבפנימיות התורה, שיש להם מקור

ואין לפרש ש"בחוקותי" קאי על חוקים, ו"מצוותי" על משפטים, כמו בפסוק "עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור .. מצוותי (דברים שאילו לא נכתבו ראויים הן להצטוות) חוקותי" * — כי, "מצוותי" פירושו ציוויי הקב"ה, וא"כ, רק קודם מ"ת, שאז לא הי' עדיין ציוויי הקב"ה, יכולים לפרש ש"מצוותי" הם "דברים שאילו לא נכתבו ראויים הן להצטוות", משא"כ לאחרי מ"ת, קאי "מצוותי" על כל המצוות.

הביאור בפנימיות הענינים: השייכות דעמל בתורה ל"חוקה" מלשון חקיקה, שבאה בעמל ויגיעה; והשייכות דעמל בתורה עם למעלה מהשכל — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חי"ז ע' 313 ואילך.

* * *

ב. מאמר (כעין שיחה) ד"ה אם בחוקותי תלכו גו'.

(לאחרי המאמר, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כל אלו שהשלימו את לימוד הלקו"ת דפרשת השבוע, וכן אלו שישלימו (בלי נדר) עד הבדלה — יאמרו "לחיים".

וכיון שזהו גם סיום כל ספר ויקרא — יהי זה מתוך החלטה ללמוד ולסיים שאר הספרים שבלקו"ת (ע"ד נוסח ה"הדרן"), והלימוד יהי' לא באופן ד"חוקה חקקתי גזירה גזרתי", אלא — כסיום הלקו"ת? — "בלב שלם ונפש חפצה".

(ואח"כ אמר:)

(* וכמו בסיום סדרה זו עצמה: "אלה המצוות אשר צוה ה' גו'", וע"פ פשוט — קאי על פרשת ערכין, שלא כללם רש"י בענין החוקים (אחרי ית, ד).)

(4 תולדות כו, ה (ובפרש"י).
 (5 ראה גם לעיל ע' 313. וש"נ.
 כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לכו"כ מהמסובים שיאמרו לחיים על כוס גדולה.
 (6 במדב"ר רפי"ט. תנחומא חוקת ג. ועוד.
 (7 נד, ד.

הזקן (וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחותיו (ראה סה"ש תש"ב ס"ע 49 ואילך), שהבעש"ט גילה רק את המעלה שישנה אצל אנשים פשוטים, אבל כיצד יכולים לבוא למעלה זו, נתגלה ע"י רבינו הזקן דוקא) — תורת חב"ד.

והענין בזה — שאף שהצוותא וחיבור נעשית ע"י קיום המצוות דוקא, הנה הא גופא שע"י המצוות "לוקחים" את העצמות, הרי זה מתגלה ע"י התורה * (ראה ד"ה השמים כסאי תרס"ח — המשך תרס"ו ע' תקכ ואילך).
 ודוקא באופן כזה — "בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו" — זוכים לכל הברכות האמורות בפרשה: "ונתתי גשמיכם בעתם וגו'", עד "ואולך אתכם קוממיות".

(* וע"ד שמעלת הפשיטות של אנשים פשוטים, נתגלתה ע"י הבעש"ט ואח"כ ע"י רבינו

בעמדנו בשבת מברכים חודש סיון, החודש דמתן-תורה, ינגנו ניגון הקשור עם תורה — הניגון "אין אדיר כה".
 [ניגנו הניגון "אין אדיר", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד השירה בידיו הק' בשמחה רבה].

* * *

ג. הביאור בפירוש רש"י סוף פרשתנו, "לא יבקר וגו'", "לפי שנאמר* וכל מבחר נדריכם יכול יהא בורר ומוציא את היפה, ת"ל לא יבקר בין טוב לרע, בין תם בין בעל מום חלה עליו קדושה, ולא שיקריב בעל מום, אלא יאכל בתורת מעשר, ואסור ליגזז וליעבד" — שממש"נ "בין טוב לרע", ולא בין רע לטוב, מוכח, ש"יבקר" אינו מלשון ביקורת בכל העדר (ששייך גם בעדר שאינו יפה), אלא מלשון בירור, לברר ולהוציא א' מתוך העשר — בורר ומוציא את היפה.

ועפ"ז צ"ל ש"בין טוב לרע" (דלכאורה מיותר, שהרי יבקר פירושו בורר ומוציא את היפה) בא לרבות ענין נוסף — ש"בין תם בין בעל מום חלה עליו קדושה" ("יהי קודש"), ע"י פעולה חיובית של קדושה — ש"יאכל בתורת מעשר" (ויש בזה חידוש בהלכה — שצריך לכוין שאוכל לשם מעשר), ולא רק לאחר שחיטה, אלא גם מיד כשחלה הקדושה — ש"אסור ליגזז וליעבד".

ובפנימיות הענינים — שגם בעלת מום, כיון שחלה עלי' קדושה, נשאר הקדושה בגלוי גם לאח"ז. והוראה נוספת בכללות העבודה, שאף ססור מרע קודם לעשה טוב, הנה עיקר המכוון הוא עשה טוב, ולכן מקדים רש"י ש"יאכל בתורת מעשר", ואח"כ מוסיף ש"אסור ליגזז וליעבד", שזוהי ההכנה להמשכת הקדושה. ואף שזהו רק הכנה, צ"ל הזהירות לא רק בענינים עיקריים, עבודה בגוף הבהמה, אלא גם בענינים טפלים, גיזת השערות — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"יב ע' 129 ואילך.

* * *

ד. דובר אודות סיום ספר ויקרא דיני בכור ואח"כ דיני מעשר — שאע"פ שקדושת בכור (בחי' חכמה) היא נעלית יותר מקדושת מעשר (עשר כחות הגלויים), מ"מ, יש מעלה במעשר שבא ע"י עבודת האדם*

(8) פ' ראה יב, יא. עשי' לעילא (זהר ח"ג קח, ריש ע"ב). ח"א
 (9) וכידוע בגודל מעלת ענין העבודה — קטו, א (הובא בלקו"ת פינחס עח, ב).

(משא"כ בכור, שקדוש מעצמו, מלמעלה); והכוונה היא להמשיך את האור שלמעלה בעבודה בעשר כחות הגלויים¹⁰, שאז ישנם ב' המעלות — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"י"ז ע' 332 ואילך.

אברהם (בחי' חכמה) .. ואחד לעתיד לבא (ע"י מעשינו ועבודתינו עכשיו), שנאמר (עמוס ח, יא) לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'".
ועי"ז באים גם לעשר שירות, עד לשירה העשירית שתהי' באופן ד"שיר חדש", לשון זכר (מכילתא בשלח טו, א. ועוד).

10) וכמו בעשרת הדברות, שהתחלתם היא באופן ש"אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום" (מכות כד, רע"א. וש"נ), אבל אח"כ נמשכים גם בכל תר"ך אותיות, כולל גם "אשר לרעך", שרומזים על ז' מצוות דרבנן (ראה לקו"ש חכ"ט ע' 110. וש"נ).
ולהעיר גם ממארז"ל (ב"ר פכ"ה, ג) "עשרה שני רעבון באו לעולם .. אחד בימי